

BULGARİSTAN ŞİRKET KURULUŞU KILAVUZU

*now it's time to
be global.*

2025

1. GİRİŞ

Bulgaristan, Balkanlar'ın stratejik konumunda yer alan ve Avrupa Birliği üyeliği ile öne çıkan bir ülkedir. Düşük operasyonel maliyetlerle iş yapma imkanı, rekabetçi vergi sistemi, AB pazarına doğrudan erişim imkanı ve Türkiye'ye coğrafi yakınlığı ile yatırımcılar için cazip fırsatlar sunmaktadır. Bu kılavuz, Bulgaristan'da faaliyet göstermeyi planlayan girişimcilerin karşılaşılabileceği ekonomik, hukuki ve kültürel dinamikleri anlamalarına yardımcı olacak bilgiler içermektedir. Okuyuculara ülkenin ekonomik yapısı, yasal düzenlemeleri, ticaret ortamı ve iş kültürü gibi kritik konularda bakış açısı kazandırılması hedeflenmektedir.

2. GENEL BİLGİ

Güneydoğu Avrupa'da Karadeniz'in batı kıyısında yer alan Bulgaristan, batısında Sırbistan ve Kuzey Makedonya, güneyinde ise Yunanistan ve Türkiye ile komşu bir Balkan ülkesidir. Başkenti ve en büyük şehri Sofya'dır; önemli diğer şehirleri Filibe (Plovdiv), Varna ve Burgaz'dır. Yaklaşık 6,4 milyon nüfusa sahip olan Bulgaristan'da resmi dil Bulgarcadır (Kiril alfabesi kullanılmaktadır). 1 Ocak 2007'de Avrupa Birliği'ne tam üye olan Bulgaristan, Aralık 2023'te alınan kararla **2024 itibarıyla Schengen bölgesine de dahil olmuştur**. Ülkenin para birimi Bulgar Levası'dır (BGN) ve sabit bir kura (1 EUR yaklaşık 1,95583 BGN) bağlıdır. Bulgaristan, makroekonomik istikrarı desteklemek amacıyla 2026 yılında Euro para birimine geçmeyi hedeflemektedir.

Ekonomik açıdan Bulgaristan, serbest piyasa koşullarına sahip, dışa açık bir ekonomidir. IMF'e göre 2025 yılında GSYH'sının 196 ülke arasından 68. sırada yer alarak cari fiyatlarla yaklaşık 117 milyar ABD doları olması beklenmektedir. Cari fiyatlara göre Bulgaristan, 2025 yılında 18.522 ABD doları kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 63. sırada yer almaktadır. Kişi başına milli gelir düzeyi Dünya Bankası sınıflamasında "yüksek gelir" grubuna yaklaşmaktadır. Dünya Bankası'nın yayınlamış olduğu İş Yapma Kolaylığı Endeksi'ne göre 190 ülke arasından 61. sırada yer almaktadır. İş gücüne katılım oranı %55 civarı olup işsizlik oranı 2023'te %4,3 ile düşük seviyededir. Son yıllarda büyüme oranları ılımlıdır. IMF'e göre 2023'te reel GSYH büyümesi %1,9; 2024 yılında ise %2,8 olarak gerçekleşmiş; 2025 yılında ise %2,5 olması beklenmektedir. Enflasyon oranı ise 2022'de çift haneye çıktıktan sonra 2023 yılında %8,4 düzeyine gerilemiş; 2024 yılında ise %2,6 olarak gerçekleşmiştir.

Bulgaristan'ın coğrafi konumu ve altyapısı, ülkeyi bölgesel bir enerji ve lojistik kavşak haline getirmektedir. Karadeniz'e kıyısı, Avrupa ile Asya arasında köprü niteliğindeki kara ve demir yolu bağlantıları ve topraklarından geçen petrol-doğalgaz boru hatları ülkenin ekonomik ve jeopolitik önemini artırmaktadır.

Bulgaristan ayrıca 2004'ten bu yana NATO üyesidir ve uluslararası ittifaklara üyeliği sayesinde siyasi ve ekonomik entegrasyonunu güçlendirmiştir.

3. YATIRIM ORTAMI

Bulgaristan, yatırımcı dostu özellikleriyle öne çıkan bir ülkedir. **Öncelikle iş yapma maliyetleri Avrupa içinde oldukça düşüktür**. Ülkede işgücü maliyeti AB'nin en düşüğü olarak dikkat çekmektedir. (2024 itibarıyla saatlik iş gücü maliyeti Bulgaristan'da ortalama yaklaşık 10,6 Euro iken AB ortalaması yaklaşık 33,5 Euro'dur). Nitelikli ve eğitimli bir iş gücüne karşın ücret seviyelerinin görece düşük olması, yabancı yatırımcılar için cazip bir rekabet avantajı sunmaktadır. Ayrıca Bulgaristan, %10'luk tek oranlı kurumlar

vergesi ve gelir vergisiyle Avrupa Birliği'nde en düşük vergi yüküne sahip ülkelerden biridir. Vergi sisteminin basit ve öngörülebilir yapısı, yatırımcılar açısından önemli bir avantaj oluşturmaktadır. **Bulgaristan'ın AB üyesi olması yatırım ortamını da olumlu etkilemektedir.** AB'nin tek pazarına tam erişim, gümrüksüz mal ve hizmet dolaşımı, ortak düzenlemelere uyum ve AB fonlarından yararlanma imkanlarıyla Bulgaristan'ın AB üyeliği yatırım ortamını da olumlu etkilemektedir. 2022'de başlayan OECD üyelik müzakereleri de ülkenin yatırım iklimini iyileştirmeye yönelik reformları teşvik etmektedir.

Yabancı yatırımcılara yönelik hukuki ortam oldukça liberaldir. **Bulgaristan'da yabancı ve yerli yatırımcı arasında ayırım yapılmaz; yabancı şirketler %100 yabancı sermayeyle şirket kurabilir ve yerli şirketlerle aynı hak ve yükümlülüklerle tabidir.** Birçok sektörde yabancı mülkiyet kısıtlaması yoktur, yatırımlar için genel olarak ön onay veya tarama mekanizması uygulanmamaktadır. Yabancı sermayeli şirketler Bulgaristan mevzuatına göre yerli sayıldığından, mülkiyet haklarının korunması ve sözleşme güvencesi hukuken teminat altındadır.

Bulgaristan, yatırımları teşvik etmek amacıyla çeşitli teşvik programları da uygulamaktadır. "Yatırımları Teşvik Yasası" kapsamında belirli büyüklükte yatırım yapan ve istihdam oluşturan projeler A, B, C veya Öncelikli Yatırım sertifikaları olarak desteklenebilir.¹ Bu kapsamda, büyük ölçekli veya yüksek katma değerli yatırımlar için hızlandırılmış idari izin süreçleri, devlet tarafından altyapı desteği (örneğin, fabrika arsasına yol, elektrik-su bağlantıları) ve eğitilen işçiler için maaş veya sosyal güvenlik teşvikleri sağlanabilmektedir. Ayrıca işsizlik oranının ülke ortalamasından %25 yüksek olduğu kalkınmada öncelikli bölgelerde yapılan yatırımlar için kurumlar vergisi muafiyeti gibi vergi teşvikleri uygulanabilmektedir. Devlet teşvikleri, imalat sanayi, bilgi teknolojileri, araştırma-geliştirme gibi öncelikli sektörlerde ve az gelişmiş bölgelerde yatırım yapmayı cazip hale getirmektedir.

Bulgaristan'da öne çıkan yatırım fırsatları arasında teknoloji ve hizmet sektörü ilk sıralarda gelmektedir. Ülke, son yıllarda özellikle yazılım geliştirme, bilgi teknolojileri hizmetleri ve iş süreçleri dış kaynak kullanımı (BPO) alanlarında bölgesel bir merkez haline gelmiştir. Bunun yanı sıra otomotiv yan sanayi Bulgaristan'da gelişmektedir; elektrikli araçlar ve otomotiv komponentleri üretimine yönelik yabancı yatırımlar artıştır. Tarım-gıda, lojistik, turizm, yenilenebilir enerji gibi sektörler de yatırım potansiyeli sunmaktadır.

Bulgaristan'ın Türkiye'ye komşu olması ve Türk nüfusunun olması sayesinde kültürel yakınlık bulunması sebebi ile de Türk yatırımcılar için ayrıca avantaj sağlamaktadır. **Bulgaristan'da kurulan Türk sermayeli şirketler, ülkeyi AB pazarlarına girişte bir üs olarak kullanabilmektedir.**

Yatırım ortamının olumlu yönlerinin yanı sıra Bulgaristan'da dikkat edilmesi gereken bazı yapısal unsurlar da bulunmaktadır. Ülke, ekonomik özgürlük ve rekabetçilik endekslerinde orta sıralarda yer almakta ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Yatırımcıların sıklıkla karşılaştığı konular arasında idari süreçlerin uzunluğu ve karar alma mekanizmalarında şeffaflık algısına ilişkin soru işaretleri öne çıkmaktadır. Özellikle inşaat ruhsatları ve çevresel izinler gibi alanlarda prosedürlerin yavaş ilerleyebilmesi ve mevzuat değişikliklerinin öngörülemez olması, iş yapma ortamında zorluk yaratabilmektedir.

Özetle, Bulgaristan genel olarak **düşük maliyetli, AB içinde stratejik konuma sahip ve yatırımcıya pozitif yaklaşan** bir ortam sunarken; bürokratik ve kurumsal bazı risklerin de farkında olarak ilerlemek

¹ <https://www.mi.government.bg/en/general/merki-za-nasarchavane-na-investiciite/>

gerekmektedir. Doğru ortaklarla çalışmak, hukuk ve iş kültürüne hakim danışmanlardan destek almak bu riskleri yönetmede faydalı olacaktır.

4. BULGARİSTAN'DA ŞİRKET KURULUŞ SÜREÇLERİ

Bulgaristan'da şirket kurmak, mevzuatın basitliği ve dijital altyapı sayesinde birçok ülkeye göre hızlı ve düşük maliyetli bir işlemdir. Yeni bir şirket kuruluşu, Adalet Bakanlığı'na bağlı Kayıtlar Ajansı bünyesindeki Ticaret Sicili'ne kayıt yapılmasıyla tamamlanmaktadır. Tüm kuruluş başvuruları Ticaret Sicili'nde merkezi olarak elektronik ortamda takip edilmektedir. Mevzuat uyarınca, gerekli belgeler tam olarak sunulduğunda **tescil işlemi genellikle birkaç iş günü içinde sonuçlanmaktadır.** (pratikte 3-5 iş günü sürebilmektedir). Şirket kuruluşunda Türkiye'den farklı olarak ticaret/sanayi odalarına kayıt zorunlu değildir; oda üyeliği isteğe bağlıdır. Şirket tescili ile birlikte firmaya 9 haneli Özel Tanımlama Kodu (EIK) denilen bir sicil numarası verilmekte ve bu numara şirketin vergi kimlik numarası işlevini görmektedir. Eğer şirket KDV mükellefi olacaksa (yıllık ciro eşiği 100.000 BGN üzerindeyse) vergi dairesinden "BG" ile başlayan bir KDV numarası da tahsis edilmektedir.

4.1 Şirket Türünün Seçimi

Bulgaristan Ticaret Kanunu uyarınca çeşitli şirket türlerinde şirket kurmak mümkündür. Limited, anonim, komandit, hisseli komandit, kolektif ve değişken sermayeli şirketler Bulgaristan Ticaret Kanunu'nun öngördüğü şirket türleridir. Bunların dışında, Bulgaristan'da ticari faaliyetler tek şahıs tacir, holding, şube ve kooperatif şeklinde de yürütülebilmektedir.

En çok tercih edilen yapılar, **Limited Şirket (LTD)** ve **Anonim Şirket (AŞ)** tüzel kişilikleridir.

Limited şirket Bulgaristan'da OOD (çok ortaklı) veya EOOD (tek ortaklı) olarak adlandırılır; anonim şirket ise AD (çok ortaklı) veya EAD (tek ortaklı) şeklinde olabilir. Küçük ve orta ölçekli girişimler için **LTD (OOD)** yaygın tercih edilmektedir; kuruluş ve yönetimi daha basit olup ortakların üçüncü kişilere hisse devrini sınırlandırma imkanı vardır.

AŞ (AD) ise asgari sermaye gereksinimi daha yüksek ve yönetim yapısı daha karmaşık olmakla birlikte, büyük yatırımlar veya bankacılık/sigortacılık gibi kanunen sermaye şartı aranan sektörler için kullanılmaktadır.

Limited şirkette asgari sermaye sadece **2 BGN (yaklaşık 1 Euro)** gibi sembolik bir tutardır. Anonim şirkette ise asgari sermaye **50.000 BGN (yaklaşık 25.000 Euro)** olarak belirlenmiştir. Tek kişilik şirket kurulmasına izin verilmektedir; bir Türk vatandaşı veya şirketi, **Bulgaristan'da tek başına %100 payla bir şirket kurabilir** ve bu şirket Bulgar şirketi sayılır. Yabancı gerçek veya tüzel kişilerin şirket kurması konusunda herhangi bir ön izine ihtiyaç yoktur.

Her yabancı gerçek veya tüzel kişi, kendi ülkesinde kanunlara uygun olarak ticari faaliyette bulunmak üzere kayıtlı olması şartıyla, Bulgaristan Ticaret Kanunu uyarınca Bulgaristan'da şube açma hakkına sahiptir. Şube, Bulgar mevzuatında bağımsız bir tüzel kişilik sayılmamakla birlikte; kendine ait merkez ve yönetim adresine, yöneticilere, malvarlığına ve pasif yasal statüye sahiptir. Şubenin unvanı, ana şirketin unvanına "şube" ibaresi eklenerek belirlenmektedir. Ayrıca şube, ayrı bir işletme gibi kendi ticari defterlerini tutmakla yükümlüdür.

4.2 Şirket Kuruluş Aşamaları

- Şirket kuruluşu için öncelikle bir ticaret unvanı belirlenir ve bu unvan başka bir şirket tarafından kullanılmıyor olmalıdır. Ardından şirketin esas sözleşmesi (kuruluş sözleşmesi veya tek ortak ise kurucunun beyanı) hazırlanır.
- Şirketin kuruluşunda birden fazla ortak varsa, ortaklar arasında şirket sözleşmesi imzalanmalıdır.
- Tek ortaklı LTD için buna “kuruluş kararı” denir; A.Ş. için ise esas sözleşme (tüzük) gerekir. Şirketin faaliyet konuları, sermaye yapısı ve temsil yetkileri bu belgelerde belirlenir.
- Yeni kurulacak şirkete ortak olan bir tüzel kişi varsa, o tüzel kişinin kendi ülkesindeki kaydını ve temsilcilerini gösteren belgeler de başvuruya eklenmelidir.
- Şirket yönetimi için bir yönetici veya yönetim kurulu atanmalıdır. LTD şirketlerde müdür (yönetici) atanmasına dair genel kurul kararı (tek ortak ise karar beyanı) sunulur. Atanan yönetici(lerin) Bulgar Ticaret Sicili’ne kayıt için görev kabul beyanları ve noter onaylı imza sirküleri de gereklidir. Mevzuat gereği bazı faaliyet alanları için lisans/izin gerekiyorsa (örneğin finansal hizmetler, ulaşım, vb.), ilgili resmi izin belgelerinin de kuruluş aşamasında sunulması şarttır.
- Şirket sermayesinin banka hesabına yatırıldığını gösteren dekont veya banka mektubu da dosyaya eklenir.

Şirket kuruluşu için gerekli belgeler (esas sözleşme, yönetici beyanı, imza sirküleri vb.) vekalet verilerek noter onaylı şekilde hazırlanabilmektedir. Türkiye’de hazırlanan belgelerin apostillenerek Bulgaristan’a gönderilmesi gerekmektedir. Hazırlanan apostilli belgelerin Bulgaristan’da Bulgarcaya yeminli tercüme edilmesi gerektiğine dikkat edilmelidir. Banka hesabı açılışı için bankalar kurucunun bizzat şubeye gelmesini talep etmektedir. Şirket kurulduktan sonra sürekli Bulgaristan’da bulunma zorunluluğu yoktur; ancak şirketin Bulgaristan’da kayıtlı bir adresi bulunmak zorundadır.

Tüm belgeler hazırlandıktan sonra **Ticaret Sicili’ne başvuru** yapılır. **Kuruluş harçları oldukça makuldür:** LTD kuruluşu için 160 leva (elektronik ortam üzerinden online başvuruda 110 leva) tescil ücreti ödenir. (AD için bu tutar biraz daha yüksek olabilmektedir.) Başvuru onaylandığında şirket resmi olarak tüzel kişilik kazanır ve EIK numarası tahsis edilir. Bundan sonra Ulusal Gelir Ajansı ve ilgili mercilere otomatik bildirimler yapılır; şirket vergi mükellefi kaydı oluşur. Eğer şirket faaliyet konusu gereği hemen KDV mükellefi olacaksa (veya 100 bin BGN ciro eşiğini aşacaksa), ayrıca KDV kaydı için başvuru yapılır ve formatında KDV numarası alınır. Şirket kuruluşu tamamlandıktan sonra 7 gün içinde İstihdam Ajansı’na ve sosyal güvenlik kurumuna işveren kaydının yapılması, çalışan istihdam edilecekse bildirimlerin yapılması gerekmektedir.

Özetle,

Bulgaristan’da şirket kurma prosedürü **çevik ve ekonomiktir**. Asgari sermaye şartının çok düşük olması, kuruluş belgelerinin standart ve anlaşılır olması, elektronik başvuru imkanı sayesinde işlemlerin hızlı ilerlemesi girişimciler için kolaylık sağlamaktadır. Girişimciler, birkaç gün içinde düşük bir maliyetle Bulgaristan’da şirketini kurup faaliyete geçebilir. Ancak kuruluş sürecinde dil ve bürokrasi engellerini aşmak için yerel mevzuata hakim bir danışmandan destek almak yararlı olacaktır. Özellikle noter işlemleri, belgelerin Bulgarcaya tercümesi, resmi formların doldurulması gibi konularda uzman desteği süreci sorunsuz hale getirecektir.

5. BULGARİSTAN'DA VERGİ ve YASAL DÜZENLEMELER

Bulgaristan'ın vergi sistemi basit ve oranların yatırımcı lehine olması ile dikkat çekmektedir. Birçok AB üye ülkesine göre rekabetçi vergi oranları mevcuttur.

- **Kurumlar Vergisi oranı %10** ile sabittir. Kurumlar vergisi oranı, AB içerisindeki en düşük kurumlar vergilerinden biridir ve düz oran olduğu için işletme karlılığı arttıkça bir üst vergi dilimine geçme riski yoktur. Hatta Bulgaristan, yatırım çekmek amacıyla bazı durumlarda kurumlar vergisinden muafiyet de tanımaktadır: İşsizlik oranının ülke ortalamasından %25 daha yüksek olduğu kalkınmada öncelikli bölgelerde belirli koşulları sağlayan şirketler kurumlar vergisinden tamamen muaf olabilmektedir.
- **Gelir Vergisi** de aynı şekilde **%10 tek orandır**.
- **KDV (Katma Değer Vergisi)** genel oranı %20'dir. Temel tüketim ve çoğu mal/hizmet bu orana tabidir. Bununla birlikte bazı spesifik sektörlerde indirimli %9 KDV uygulanmaktadır. (Örneğin otel konaklama hizmetleri, turizm operatörlerinin paket turları, kitap satışları, çocuk bezi ve maması gibi belirli ürün/hizmet grupları için geçici olarak %9 KDV oranı getirilmiştir.) Onun dışında nihai tüketiciye yönelik KDV istisnası çok azdır ve standart oran AB ortalamasıyla uyumlu düzeydedir.
- **Temettü Vergisi (kar dağıtım stopajı)** %5 oranındadır. Bulgaristan'da kurulu bir şirketin ortaklarına dağıttığı kar paylarından %5 stopaj kesilerek vergi dairesine ödenmektedir. Türkiye ve Bulgaristan arasındaki Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması gereği Türkiye'de ayrıca vergi muafiyeti/mahsup imkanı vardır.
- Bunların dışında **emlak vergileri ve belediye vergileri** nispeten düşük düzeydedir; örneğin yıllık bina vergileri ve araç vergileri belediyeden belediyeye değişmekle birlikte çoğu AB ülkesine kıyasla düşüktür.

Sosyal güvenlik katkıları Bulgaristan'da hem işveren hem çalışan tarafından paylaşılmaktadır. Zorunlu sosyal sigorta prim oranı yaklaşık **%33** civarındadır. Bunun ortalama üçte ikisini işveren, üçte birini çalışan üstlenir. 2023 itibarıyla işveren payı brüt ücretin yaklaşık %19'u, çalışanın ödediği prim ise %14'ü düzeyindedir. Bu primler emeklilik, işsizlik, genel sağlık sigortası ve iş kazası gibi sigorta kollarını kapsamaktadır. Prim hesaplamasında bir taban ve tavan ücret uygulanmaktadır; aylık brüt kazanç 3.400 BGN üzerinde ise bu üst kısmı için prim alınmaz (prim matrahı 3.400 leva ile sınırlıdır). Dolayısıyla yüksek maaşlı çalışanlar için sosyal güvenlik primleri belirli bir üst sınırla sınırlandırılmıştır. İş sözleşmeleri, kıdem tazminatı, yıllık izin, haftalık çalışma saati gibi konular AB çalışma mevzuatı standartlarıyla uyumludur. Haftalık çalışma süresi genelde 40 saati aşamaz (istisnai durumlarda maksimum 48 saate kadar esnetilebilir), yıllık ücretli izin en az 20 iş günüdür ve hamilelik/annelik izni, hastalık izni gibi haklar yasa ile korunur. Toplu iş sözleşmeleri ve sendikal örgütlenme hakkı anayasal güvence altındadır ancak işçi sendikalarının ekonomideki kapsama oranı AB ortalamasının altındadır.

Bulgaristan'da **hukuki ve idari çerçeve** yabancı yatırımcılar için öngörülebilirlik sunmaya çalışır. Ülke, AB üyesi olması itibarıyla ticaret, rekabet, tüketici koruması, çevre standartları, ürün standartları (CE işareti vb.) gibi alanlarda **AB mevzuatına tam uyum** içindedir. Yatırımcılar Bulgaristan'da Avrupa'nın

herhangi bir ülkesinde geçerli olan standartlara tabi olarak iş yapmaktadır. **Şirket Hukuku**, modern şirket prensiplerini içermekte ve yabancıların haklarını kısıtlayan hükümler barındırmamaktadır. Yabancı sermayeli şirketler, yerli şirketlerle aynı yükümlülüklerle kurulup faaliyet göstermektedir. **Mülkiyet hakları** güçlü şekilde korunmaktadır; Bulgaristan anayasası mülkiyet hakkını teminat altına almakta ve kamulaştırma ancak kamu yararı halinde ve tazminatla mümkündür. Fikri mülkiyet mevzuatı (marka, patent, telif hakları) AB normlarına uygundur; bu alanda uluslararası anlaşmalara taraftır. Yatırımcılara tavsiye edilen bir husus, marka ve patentlerini Bulgaristan’da tescil ettirmeleri ve fikri mülkiyet haklarını proaktif koruma altına almalarıdır.

Vergi idaresi, son yıllarda elektronik uygulamalarını geliştirmiştir. Beyan ve ödeme işlemleri online yapılabilmektedir. Yabancı yatırımcılar için büyük kolaylık sağlayan bir diğer husus, **iş kurma prosedürlerinde “tek durak ofis” mantığının** uygulanmasıdır. Ticaret Sicili, vergi dairesi, sosyal sigorta kurumu gibi kayıtların entegrasyonu sayesinde mükerrer bildirimler en aza indirilmiştir.

Yabancı gerçek ve tüzel kişiler Bulgaristan’da **taşınmaz mal edinebilir**, ancak tarım arazileri konusunda özel düzenlemeler mevcuttur. AB üyesi ülke vatandaşları, Bulgaristan’da herhangi bir kısıtlama olmadan arsa ve arazi satın alabilirler. AB üyesi olmayan ülke vatandaşları (örneğin Türk vatandaşları) ise arazi ediniminde kısıtlamaya tabidir; doğrudan kendi adlarına tarım arazisi satın alamazlar. Bu durumda yaygın uygulama, Bulgaristan’da bir şirket kurup arazinin mülkiyetini şirket adına almaktır. Bulgaristan’da kurulu şirketler (yabancı sahipli de olsa) arazi ve mülk satın alabilir, mülkiyet hakkı şirket tüzel kişiliği üzerinden kullanılabilir. Konut veya ticari bina alımında ise yabancı bireylere yönelik bir engel bulunmamaktadır; sadece arsa payı içeren mülklerde yine şirket yapısı önerilebilir.

Türk şirketinin Bulgaristan’daki şirketine Türk personel görevlendirebilmesi için gerekli çalışma izinleri alınmakta; KOBİ niteliğindeki işletmelerde yabancı çalışan sayısının toplam çalışan sayısına oranı %35’i geçemezken, büyük işletmelerde her yabancı çalışana karşılık en az 5 Bulgar/EU vatandaşı istihdam şartı aranmaktadır. Bu tip düzenlemeler ülkenin iş gücünü korumaya yönelik olmakla birlikte, nitelikli yabancı uzmanların getirilmesine de izin veren esnek kotalar mevcuttur.

Genel olarak Bulgaristan, hukuki altyapısıyla yatırımcılara güven vermeye çalışmakta; düşük vergi yükü ve basit mevzuatıyla rekabetçi bir iş ortamı sunmaktadır. Yatırımcıların hukuki konularda detaylı bilgi ve destek alması için Bulgaristan’daki ticaret müşavirlikleri ve profesyonel danışmanlık firmaları hizmet vermektedir.

6. BULGARİSTAN’DA İŞ YAPMA KÜLTÜRÜ VE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Bulgaristan’da iş yapmayı planlayan girişimciler için, yerel iş kültürünü ve pazardaki temel dinamikleri anlamak başarı açısından kritik öneme sahiptir.

İş Yapma Biçimi ve Karar Alma Süreçleri

- **Uzun vadeli planlama:** Bulgaristan’da iş planlaması genellikle uzun vadeli hedeflere odaklıdır ve profesyonel ilişkiler bu hedeflerin temeli kabul edilir. İş ortamında resmiyet ve protokole uyum önemlidir; toplantılarda resmi usullere dikkat edilir.
- **Hiyerarşi ve karar alma:** Bulgar iş kültürü hiyerarşiye dayanmaktadır. Kararlar genellikle üst düzey yöneticiler tarafından alınmakta ancak yönetici nihai kararını vermeden önce ekip

üyelerinin görüşlerini dikkate almaktadır. Müzakereler genellikle yetkili karar mercileriyle yürütülmektedir.

- **Temkinlilik:** Bulgar iş insanları, Batı Avrupa kültürüne kıyasla risk alma konusunda daha temkinli davranabilir. Karar süreçlerini zaman zaman yavaşlatabilse de ikili diyaloglar ve güvene dayalı ilişki kurma çabaları çözümün parçası sayılır.

Yerel Ortaklarla İlişkiler ve Güven

- **Güven ve ilişki inşası:** Bulgarlar, iş yaptıkları kişiyi iyi tanımaya büyük önem verir; sağlam güven ilişkileri kurulmadan iş ilerletmekte isteksiz olabilirler. Kişisel ilişki geliştirmeye zaman ayırmak, dürüst ve güvenilir bir izlenim bırakmak kritik önemdedir.
- **Yüz yüze iletişim:** Uzun vadeli iş birliği için yüz yüze görüşmeler tercih edilmektedir. Bulgar iş ortaklarını ve müşterilerini ziyaret etmek, karşılıklı tanıma ve güven tesis etmek açısından faydalı görülmektedir. İş dışında sosyal ortamlarda vakit geçirmek de ilişkiyi güçlendirebilir.
- **Yerel ortakların rolü:** Bulgaristan'da bürokratik işlemler karmaşık olabildiğinden, yerel bir ortak veya danışman ile çalışmak işlerin hızlandırılmasına yardımcı olmaktadır. Yerel dili konuşan, mevzuata hakim bir partnerin bulunması kültürel farklılıkları aşmayı ve sorunlara hızlı çözüm bulmayı kolaylaştırmaktadır.

İletişim ve İş Toplantılarında Kültürel Detaylar

- **Hitap ve üslup:** İş ortamında resmi hitap şekilleri kullanılır. “Bay/Bayan” şeklinde soyadı ile hitap etmek yaygın uygulamadır; karşı tarafla samimiyet kurulana dek ilk isim yerine bu resmi hitap tercih edilir. Unvanlar (Dr., Prof. vb.) varsa bunlarla birlikte hitap etmek de saygı ifadesi olarak değerlendirilir.
- **Dil kullanımı:** Bulgaristan'ın resmi dili Bulgarca olup Kiril alfabesi kullanılır. Birçok iş insanı İngilizce veya diğer Avrupa dillerini konuşabilse de mümkünse Bulgarca dil desteği sağlamak avantajlı olacaktır. Örneğin, ürün broşürlerinin ve tanıtım materyallerinin Bulgarca hazırlanması, yerel müşteriler nezdinde olumlu karşılanır.
- **Sözleşme ve resmi işlemler:** Ticari anlaşmalar mutlaka yazılı yapılmalı ve ihtilaf durumunda izlenecek yol sözleşmede net olarak belirtilmelidir. Mümkünse sözleşmelerin Bulgaristan'da bir noter huzurunda imzalanması, resmiyet ve imza teyidi açısından yarar sağlayacaktır. Ayrıca, hukuki danışmanlıkla ilerlemek, yerel mevzuata uygunluk ve dil bariyerinin aşılması konusunda fayda sağlamaktadır.
- **Yerel kültürel incelikler:** Bulgar kültüründe baş hareketleri alışlagelmişin tersidir: başı sağa-sola sallamak “evet”, yukarı-aşağı sallamak ise “hayır” demektir. Karışıklığı önlemek için kritik konularda sözlü onay almak en doğrusudur. Ayrıca, konuşma sırasında ses tonunun zaman zaman yükselmesi mümkün olup bu genelde kızgınlık değil, konuşulan konuya duyulan heyecan göstergesidir. Bu nüanslara dikkat etmek, yanlış anlamaları önleyerek daha sağlıklı bir iletişim kurulmasını sağlayabilir.

- **Formalite ve açık sözlülük:** Bulgarlar iş iletişimde resmiyete özen gösterir ve ilk etapta doğrudan konuya odaklanmayı tercih ederler. İş toplantılarının başında hemen asıl konuların ele alınması beklenir; görüşmelerde açık ve net ifade tarzı takdir edilir.
- **Müzakere yaklaşımı:** Bulgar iş insanları müzakerelerde genellikle esnek bir tutum sergiler ve fikirlerini açıkça beyan etmekten çekinmezler. Pazarlık sürecinde karşı tarafın da dürüst ve doğrudan olmasını beklerler.

TEŞEKKÜRLER

Bilgiyi tecrübeyle
güce dönüştürüyoruz.